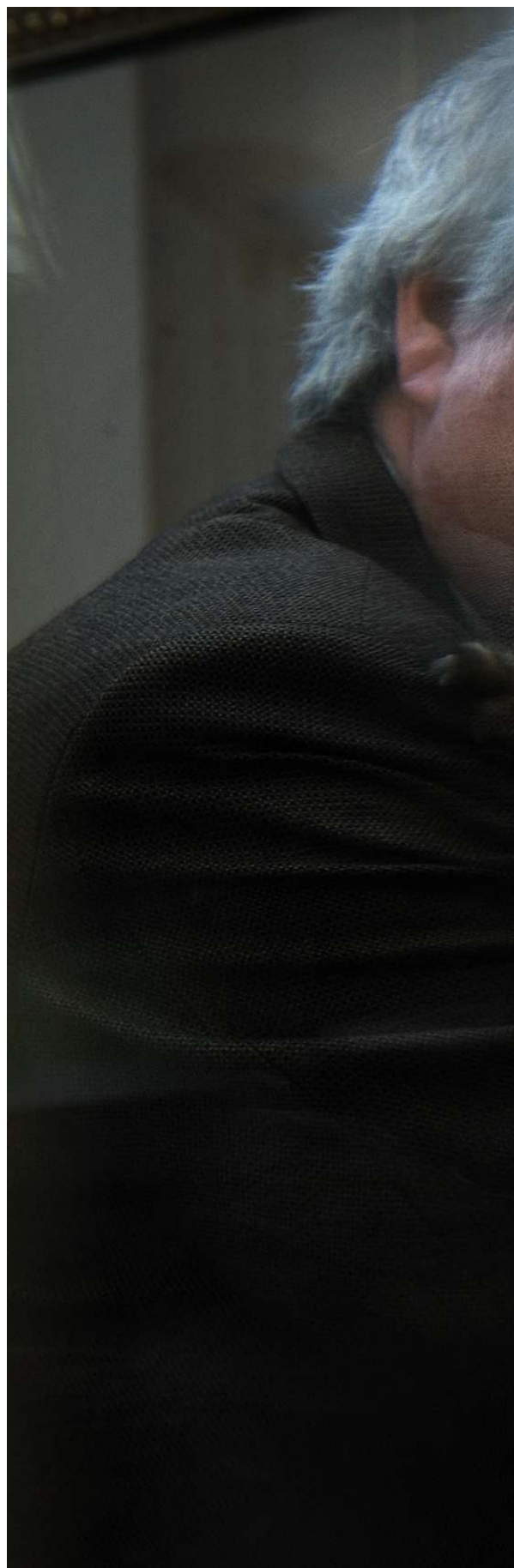

PROFESSOR HENDRIK VUYE,
FLAMINGANT AAN DE OVERKANT

‘BART DE WEVER IS EEN BEEJTJE EEN WAAL’

Hij adviseert de N-VA, is een vurig pleitbezorger van de Vlaamse zaak, maar hij woont en werkt in Wallonië. De RTBF voert een haatcampagne tegen hem, maar Hendrik Vuye, hoogleraar staatsrecht in Namen, wil van geen wijken weten. ‘Ik zou niet meer kunnen aarden in Vlaanderen.’

Tom Heremans, foto's Filip Claus

Hendrik wie? Hendrik Vuye, de grondwetspecialist die zich af en toe in een opiniestuk boos maakt over de manier waarop onze politici de grondwet mishandelen om de Belgische staat te hervormen. Vuye steekt in zijn bijdragen zijn Vlaamse sympathieën niet onder stoelen of banken en maakt er ook geen geheim van dat de N-VA geregeld bij hem aanklopt voor deskundig advies. Hij zat zelfs mee aan tafel met Bart De Wever, Jan Jambon en Ben Weyts tijdens de legendarische onderhandelingen met de PS in Villa Hellebosch in Vollezele, in juli 2010.

Merkwaardig detail: Vuye woont en werkt in Wallonië. Hij betreft een landelijke woning in de idyllische heuvels van Beauvechain, net over de taalgrens bij Hoegaarden, en doceert al twintig jaar grondwettelijk recht en mensenrechten aan de universiteit van Namen. Sinds zijn politieke outing is hij de gebeten hond in de Franstalige pers. Correctie: in de Brusselse pers. *Le Soir* wijdde enkele venijnige artikels aan zijn persoon (*'N'y a-t-il pas un risque que le professeur défende les thèses de la N-VA devant ses étudiants?'*), de RTBF deed er vorige maand nog een schepje bovenop door een reporter naar de Naamse campus te sturen.

'Die man heeft de hele dag studenten aangeklampt met de meest suggestieve vragen', zegt Vuye. 'Hij vroeg ze of ik geen racist was, of een homohater. Uiteindelijk heeft hij twee studenten gevonden die naïef genoeg waren om, tussen alle loftuitingen door, in twee zinnen enige bedenkingen over mijn ideologische voorkeur te laten doorschemeren. Natuurlijk zijn alleen die stukjes in de reportage gebruikt. De journalist liet in de uitzending ook uitschijnen dat mijn rector "de zaak zou onderzoeken", waar helemaal niets van aan is. Het was je reinste beschadigingsjournalistiek. Iedereen op de universiteit weet waarvoor ik sta en iedereen weet dat ik mijn ideeën en mijn lessen strikt gescheiden houdt.'

De anders zo gemoedelijke universiteitscampus stond in rep en roer na de RTBF-reportage. De rector stuurde een vlammende brief naar de administrateur-generaal van de RTBF, de twee studenten excuseerden zich uitvoerig bij hun docent en Vuye werd vorige week met een overweldigende meerderheid tot beste prof verkozen. 'Die eer is me al verscheidene keren te beurt gevallen', zegt hij met oprechte trots. 'Maar dit jaar heeft het me extra deugd gedaan, al kon ik eigenlijk niet verliezen: de studenten wilden een statement maken tegen de RTBF' »

PROFESSOR HENDRIK VUYE, FLAMINGANT AAN DE OVERKANT

Rechtvaardig vs. rechtszeker Toch merkwaardig, dat Waalse studenten partij kiezen voor een rabiante flamingant tegenover de Franstalige pers.

'Rabiaat, dat hebt u gezegd. (*lacht*) Maar eigenlijk is dat helemaal niet zo vreemd. In Vlaanderen is men zich daar niet van bewust, maar de Franstalige Brusselse pers - *Le Soir*, *La Libre*, de RTBF - staat mijlenver af van de gemiddelde Waal. In Namen lezen de mensen vooral de kranten van de Groupe Sudpresse, *L'Avenir*, *La Dernière Heure*. Daarin zijn ook artikels over mij verschenen, maar die waren wel correct. Niemand heeft hier oren naar de militante anti-Vlaamse gevoelens waar de Brusselse media op spelen. De meeste Walen vinden dat even schandalig als de Vlamingen. *Le Soir* en de RTBF gaan daar heel ver in, maar er valt niets tegen te beginnen. Zodra je een beetje aan de persvrijheid morrelt, heb je geen persvrijheid meer. De uitwassen moet je maar voor lief nemen. Het is hooguit een deontologische kwestie, die alleen intern kan worden aangepakt.'

Bij *Le Soir* en de RTBF zullen ze ongetwijfeld opperen dat in de Vlaamse pers net hetzelfde gebeurt.

'Dat klopt helemaal niet. Natuurlijk trekken Vlaamse kranten soms van leer tegen Franstalige politici, zoals Michel Daerden, André Flahaut of Didier Reynders. Maar dan wordt altijd nog de bal gespeeld, niet de man. Dat is nog wat anders dan een sfeer creëren met allerlei insinuaties. Ik hoor Béatrice Delvaux van *Le Soir* graag zeggen dat ze bruggen wil slaan, maar ik heb vaak de indruk dat haar krant die bruggen vooral wil opblazen.'

'Maar goed, de diabolisering van de N-VA en vooral van Bart De Wever in die krant heeft in Wallonië weinig of geen effect. Ik merk er in ieder geval niets van. Niet onder mijn Waalse kennissen, niet onder collega's en ook niet bij mijn studenten.'

Studenten die massaal in de bres springen voor hun prof, het zou in Vlaanderen niet snel gebeuren.

'Nee, dat is typisch Waals en nog meer typisch Namen. Dit is een erg studentgerichte universiteit, de band tussen studenten en onderwijzend personeel is hier veel nauwer en persoonlijker.'

U voelt zich duidelijk als een vis in het water in Wallonië. Zou u nog kunnen aarden in een Vlaamse universiteit?

'Ik vrees van niet. Ik heb enkele jaren geleden

de rechtsfaculteit aan de Universiteit Hasselt helpen op te starten en de verschillen zijn erg groot. Ik stond er zelf van versteld hoezeer ik de Waalse manier van functioneren had overgenomen. In Vlaanderen is alles overgereguleerd. Visitaties, evaluaties, op de duur ben je alleen nog met dat soort dingen bezig. Langs Franstalige kant bestaat dat niet, alles verloopt via individuele contacten en sociale controle. Alle Vlaamse universiteiten hebben een ombudsman om de problemen van de studenten op te lossen. Hier kennen we dat niet, de student klopt gewoon bij de prof aan.'

'In Vlaanderen wordt ook nauwelijks nog gedelibereerd. Er worden predeliberaties gehouden en daarna beslist de computer. Dat gaat snel, dat is efficiënt. In Wallonië duurt de deliberatie vrij lang, er wordt ernstig gediscussieerd over elk geval. Franstaligen hanteren niet graag vaste criteria, alles moet besproken worden. Het Vlaamse model biedt het voordeel van de rechtszekerheid, het Franstalige dat van de rechtvaardigheid. Ik verkies het tweede.'

Geen partijkaart

U leeft en werkt in Wallonië, u bent dol op de Walen en toch bent u een flamingant die van Wallonië af wil. U moet toch zelf ook inzien hoe paradoxaal dat is?

'Ho, nu gaat u een stap te ver. Ik heb niets te maken met het xenofobe separatisme van Vlaams Belang. Ik wil toch een keer benadrukken dat mijn Vlaams project geen anti-Waals project is, het is een positief project, waarvoor ik trouwens ook onder meerdere Waalse politici medestanders vind: maak dat Wallonië meer bevoegdheden en verantwoordelijkheden krijgt en het zal er ook beter gaan. Het Plan W van Jean-Claude Marcourt komt daar ook op neer.'

U pleit voor een positief confederalisme, maar de N-VA beoogt op termijn toch ook een onafhankelijk Vlaanderen binnen Europa?

'Kan best zijn, maar ik ben geen lid van de N-VA. De partij doet een beroep op mij als expert en ik kan me vinden in een groot deel van het partijprogramma, maar ik ben geen rabiante separatist.'

U wordt door uw adviserende rol voor de N-VA wel voortdurend geassocieerd met die partij. Stoort u dat?

'Aanvankelijk een beetje, nu niet meer. Ik heb er wel een probleem mee dat die link met de

N-VA bij mij altijd wordt gemaakt, terwijl dat lang niet altijd het geval is bij collega's die hetzelfde doen voor andere partijen. Paul Van Orshoven heeft banden met de CD&V, Carl Devos met de SP.A, Paul De Grauwe met de Open VLD.'

'Ik ben altijd transparant geweest over mijn diensten aan de N-VA. Sommige collega's zijn dat niet en ik merk dat journalisten hen ook niet dwingen om daar transparant over te zijn. Niemand stelt die vraag aan Dave Sinardet, bijvoorbeeld.'

Misschien omdat ze niet mee aan de onderhandelingstafel zitten met de partij van hun voorkeur?

'Sommige collega's hebben een partijkaart op

'Ik hoor Beatrice
Delvaux van *Le Soir*
graag zeggen dat ze
bruggen wil slaan,
maar ik heb vaak
de indruk dat haar
krant die bruggen
vooral wil opblazen'

‘In Vlaanderen is alles overgereguleerd, in Wallonië wordt alles gewoon besproken. Ik verkies het tweede, al neemt het meer tijd in beslag’

zak, ik niet. Enkelen hebben zelfs op lijsten gestaan. Weegt dat dan minder dan een adviserende rol?’

Zou u ooit overwegen om voor de N-VA op een lijst te gaan staan?

‘Moeilijke vraag. Nu zou ik daar eigenlijk overtuigd “nee” op moeten antwoorden. Maar zeg nooit nooit, natuurlijk. Als ik het ooit toch doe, zal ik zeker met mijn antwoord in dit interview geconfronteerd worden.’

Vriend Ben Weyts

Hoe hebt u dat overigens ervaren, met Bart De Wever en Elio Di Rupo aan tafel zitten in Vollezele?

‘Voor een prof grondwettelijk recht is dat natuurlijk een buitenkans. Het verliep opvallend gemoedelijk, Bart De Wever en Elio Di Rupo zijn dan ook twee bijzonder charmante mensen. Maar het was een beetje zoals Didier Reynders het ooit heeft verwoord: de sfeer was goed, maar het klimaat was slecht. We schoven geen millimeter op. Ik stond ook verstoeld van de manier waarop de PS-delegatie te werk ging. Best indrukwekkend, hoor: ze kwamen aanzetten met een batterij rode curverboxen vol rode opbergmappen, waarin per thema hun beruchte fiches zaten gesorteerd. Zo haalden ze er telkens één boven als een nieuw onderwerp werd aangesneden en ze volgden het stramien van die fiches nauwgezet, zonder een duimbreed af te wijken. Di Rupo gaf af en toe de indruk ze gewoon af te lezen. Anne Poutrain, zijn steun en toeverlaat, wees soms zelfs met de vinger aan waar hij moest lezen. Een vreemde manier van onderhandelen.’

Je zou eruit kunnen opmaken dat Di Rupo zelf niet zo goed voorbereid en zelfs onzeker was.

‘Het valt in ieder geval op dat hij tijdens onderhandelingen nooit het woord neemt als het over Brussel gaat. In Vollezele zei hij zelfs dat we niet over Brussel konden praten, omdat er geen Brusselaar aan tafel zat. Terwijl Laurette Onkelinx hem flankeerde. Wat hij bedoelde was: als het over Brussel gaat, dan voert Philippe Moureaux het woord. Zijn manier van werken haalde alle dynamiek uit de onderhandelingen. Heel erg onproductief.’

Heel erg on-Waals ook, in het licht van wat u daarstraks over de universiteiten zei.

‘Dat klopt. Je zou kunnen zeggen dat Bart De Wever aan de onderhandelingstafel meer een Waal is dan Di Rupo.’ (lacht)

Hebt u een goed contact met De Wever?

‘Zeker wel, al zie ik hem ook weer niet zó vaak. Hij is veel zachtaardiger dan veel mensen denken, omdat hij op tv weleens hard durft uit te halen. Dat doet hij nooit als er geen camera’s in de buurt zijn, ook niet aan de onderhandelingstafel. Maar ik heb eigenlijk meer contact met Ben Weyts, aan wie ik als expert gekoppeld werd voor institutionele zaken. Ik denk dat ik mag zeggen dat we vrienden zijn geworden.’

Ben Weyts, de man van de harde lijn.

‘Dat is weer zo’n cliché. Ben is helemaal niet de communautaire scherpstrijper voor wie mensen hem houden, hij weet wel degelijk hoe je compromissen moet sluiten en hij kent zijn dossiers. Hij is niet de man van de harde lijn, maar net als ik een man van de duidelijke lijn. (windt zich een beetje op) Ik zou ook nooit een positief advies hebben gegeven over het BHV-compromis dat nu is gesloten, voor het gerechtelijke arrondissement noch voor het kiesarrondissement. De volgende conflicten liggen al te sluimeren.’

Weigeren is te makkelijk

Het zit u duidelijk hoog. Is die

Vlaamsgezindheid u met de papelel ingegoten? Komt u uit een Vlaams nest?

‘Helemaal niet. Ik ben opgegroeid aan de taalgrens, in Ronse, maar van communautaire twisten was daar geen sprake. De enige politieke stellingname die ik me van mijn familie kan herinneren, is dat ze fulmineerde tegen alles wat met de tjeven te maken had. Ik ben van eenvoudige komaf, mijn ouders zijn gescheiden toen ik nog erg jong was, ik ben grotendeels door mijn grootouders opgevoed. Ik heb zeker geen armoede gekend, maar om u een idee te geven van mijn achtergrond: ik

‘Di Rupo week aan de onderhandelingstafel geen duimbreed van zijn fiches af. Anne Poutrain, zijn steun en toeverlaat, wees soms zelfs met de vinger aan waar hij moest lezen’

was de eerste uit de familie die ging studeren, en toen ik in de eerste kandidatuur rechten in Leuven was geslaagd, kwamen meteen alle burens langs.’ (lacht)

Als u uit zo’n antipaapse familie komt, waarom bent u dan in Leuven gaan studeren en niet in Gent?

‘Om louter geografische redenen.

Tussen Ronse en Gent loopt een vlotte verbindingsweg, de N60. Dat zou mijn moeder er ongetwijfeld toe verleid hebben mij voortdurend te komen controleren. Om in Leuven te raken, zou ze de Brusselse ring over moeten, en ik ging ervan uit dat ze dat niet zou aandurven. Mijn berekeningen klopten als een bus.’ (lacht)

Hoe bent u zich dan voor de Vlaamse zaak gaan interesseren?

‘Op mijn 16de sprak het discours van de Volksunie mij wel aan en werd ik lid van de jongerenafdeling van die partij. Later is die liefde weggeëbd, toen het emo-nationalisme van Bert Anciaux de bovenhand haalde en het enige alternatief het keiharde, racistische nationalisme van het Vlaams Blok was. Pas toen de N-VA opkwam, was er weer een partij waarmee ik me kon identificeren.’

Beschouwt u het als een persoonlijke nederlaag dat de onderhandelingen waar u bij was, op niets zijn uitgedraaid?

‘Achteraf beschouwd zat er niet meer in. De kwesties waarop het toen is vastgelopen, zijn ook die waar het een jaar later is op vastgelopen. Dat is de *ténacité* van Di Rupo. In zijn eerste preformateursnota stonden twee zaken: BHV wordt gesplitst en Brussel wordt geherfinancierd. En wat is nu de kern van het eerste pakket in de staats hervorming? Precies hetzelfde. De PS is al die tijd geen millimeter opgeschoven. Indrukwekkend, zeker, maar ook tragisch.’

Tot slot: u zegt dat het discours van Vlaams Belang u tegen de borst stuit, maar u bent vorig jaar wel gaan spreken op een avond georganiseerd door de radicaal-nationalistische studentenvereniging NSV.

‘Ik heb daar even over getwijfeld, maar weigeren is te gemakkelijk. Je moet in discussie gaan en je standpunten verdedigen, ook in die kringen. Je kunt die jongens ook doodzwijgen, maar we hebben met het Vlaams Blok gezien waartoe zoiets leidt. Het is de verdienste van De Wever dat hij altijd met Vlaams Belang in de clinch is gegaan. En het heeft hem geen windeieren gelegd.’